

Konseptityöasumallisto maalaustaiteen tekijöille

– Suunnittelu käyttäjän tarpeet huomioiden

Heili Vanka

Tiivistelmä

Tekijä Heili Vanka	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Valmistumisaika 2025
	Sivumäärä 38	

Työn nimi

Konseptityöasumallisto maalaustaiteen tekijöille – Suunnittelu käyttäjän tarpeet huomioiden

Tutkinto

Muotoilija (AMK)

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia maalaustaiteen opiskelijoiden ja ammattilaisten työasun tarpeita sekä suunnitella käyttäjälähtöinen konseptimallisto, joka vastaa maalaustaiteen tekijöiden erityistarpeita työasun suhteen. Työasun rooli maalaustaiteessa on jäänyt vähemmälle huomiolle, vaikka tutkimustulosten mukaan se voi nykyään olla tärkeä osa taiteilijan työympäristöä. Tavoitteena oli selvittää, millaisia vaatimuksia ja ominaisuuksia työasun tulisi täyttää, jotta se olisi käytännöllinen, ammattimainen ja esteettinen.

Tutkimuksessa käytettiin monipuolisia aineistoja, kuten kirjallisuutta, sähköisiä lähteitä, kyselyitä, asiantuntijahaastatteluja ja käyttäjätestiä. Aineistoista saatiin tietoa siitä, millaisia vaatimuksia maalaustaiteen tekijöillä on työasun suhteen ja millaista tyyliä he toivovat. Tyyli-identiteetin tutkimuksessa käytettiin benchmark-menetelmää eli vertailu- ja analyysimenetelmää, jonka avulla pyrittiin löytämään maalaustaiteen tekijöille sopivia vaatekappaleita.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi konseptityöasumallisto, joka vastaa maalaustaiteen tekijöiden toiveita, tarpeita ja ilmentää alan tyyli-identiteettiä. Suunnitteluprosessin aikana sain positiivista palautetta maalaustaiteen tekijöiltä. Taiteilijat toivoivat funktionaalista ja esteettistä työvaatetusta, joka heijastaisi heidän ammatti-identiteettiään. Mallisto yhdistää käytännölliset vaatimukset ja esteettiset toiveet, tarjoten toimivan ja maalaustaiteen tekijöille uskollisen työasumalliston.

Asiasanat

Taide, maalaustaide, taidemaalari, kuvataide, käyttäjälähtöinen suunnittelu, työasu, maalausvaatteet, taidemaalaja, taiteilijan taidemaalaminen

Abstract

Author Heili Vanka	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2025
	Number of Pages 38	

Type of Publication

Concept workwear collection for art painters – Design with the user’s needs in mind

Name of Degree

Bachelor of Design

Abstract

The aim of this thesis was to explore the workwear needs of fine arts students and professionals, as well as to design a user-centered concept collection that addresses the specific workwear needs of visual artists. The role of workwear in fine arts has received limited attention, even though research findings indicate that it can now be an important part of the artist’s work environment. The goal was to investigate what requirements and features workwear should fulfill in order to be practical, professional, and aesthetically pleasing.

The research utilized various sources, including literature, online materials, surveys, expert interviews, and user testing. From the collected data, insights were gained into the workwear requirements of visual artists and the style they desire. The study on style themes used a benchmarking method, a comparison and analysis technique, to identify suitable garments for visual artists.

As a result of the thesis, a concept workwear collection was developed that meets the needs and desires of visual artists and reflects the style identity of the field. During the design process, i got positive feedback from visual artists. They expressed a desire for functional and aesthetic workwear that would reflect their professional identity. The collection combines practical requirements and aesthetic preferences, offering a functional and artistically faithful workwear.

Keywords

Art, painting, visual Arts, visual artist, user-oriented design, workwear, painting clothes, art painter, artist’s painting

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Käyttäjälähtöinen suunnittelu ja tiedonkeruumenetelmät opinnäytetyössä	2
	Moodboard	3
3	Opinnäytetyön keskeiset lähtökohdat	4
3.1.	Työasun ja suojavaatteen ero ja rajaus	4
3.2.	Työvaateyritykset ja kuvataiteilijoiden työasujen saatavuus Suomessa	5-6
3.3.	Kulttuuripolitiikka ja taiteilijan ammatti	7-8
3.4.	Työasun suunnittelukriteerit: toimivuus, tyylikkyys ja käyttäjälähtöisyys	8-10
3.5.	Työasun pesu ja maalitahrojen poistaminen	10-11
4	Malliston tyyliematiikan tulkinta ja suunnitteluprosessi	12
4.1.	Tyyliematiikan analyysi benchmark-menetelmällä	13
5	Taustoitus – Työasujen ja omien vaatteiden vertailu maalaustaiteilijan työssä	14-16
6	Konseptityöasumalliston Directionboard – Vaatekappaleet	17-23
7	Loppupäätelmä ja yhteenveto	24-25
	Lähteet	26-29

Liite 1. Google Forms Alkukyselylomake

Liite 2. Google Forms syvennetympi jatkokyselylomake

Liite 3. Jatkohaastattelukysymykset

Kiitokset

Omistus

Avainsanat

- **Kuvataiteilija** - voi olla henkilö, joka maalaa, tekee erilaisia kuvan painatustekniikoita, piirtää, veistää, valokuvaa, tuottaa media-, video-, ympäristö-, käsite- tai valotaideita. Kuvataiteen eri lajeja ovat maalaustaide, taidegrafiikka, piirustustaide, kuvanveisto, valokuvataide sekä media-, video-, ympäristö-, käsite- ja valotaide. Lisäksi usein esimerkiksi äänitaide ja performanssi lukeutuvat kuvataiteen piiriin. Monet kuvataiteilijat työskentelevät yhdistellen eri ilmaisutapoja ja tekniikoita.
- **Efektiiivinen** - tehokas, vaikuttava
- **Sitaatti** - lainaus, viite, viittaus
- **Standardi** - kriteeri, mittapuu tai esim. keskiarvo
- **Spesifi** - tietty, erityinen tai esim. tarkka
- **Funktionaalinen** - toimiva, tarkoituksenmukainen tai esim. käytännönläheinen
- **minimallisto** - Koostuu kolmesta asukokonaisuudesta. Lab -ammattikorkeakoulun määrittämä luku tälle opinnäytetyölle.
- **Eksklusiivinen** - yksinomainen, rajattu tai esim. valikoiva ja yksilöllinen
- **Käyttäjälähtöinen suunnittelu** - Tuotetta tai palvelua suunniteltaessa otetaan loppukäyttäjä mukaan suunnittelun eri vaiheisiin alusta loppuun saakka. Käyttäjälähtöisessä suunnittelussa otetaan huomioon käyttäjän kautta tuotteen tai palvelun tarpeet ja puutteet.
- **Tematiikka adjektiivina** - Tarkoittaa asian huomioon ottamista. Millainen tyyli on löytynyt. Tematiikka liittyy tässä tekstissä kontekstissa tyyli-tematiikka.
- **Transendenttinen** - ylivoimainen, erinomainen, valio

Käsityksiä

- **Käyttäjälähtöinen prosessi** - tarkoittaa kehityskulkua tai ns. askelsarjaa, josta valmistuu haluttu lopullinen tuote tai palvelu.
- **Mielipide** - on subjektiivinen näkemys, joka voi muuttua muiden näkemysten kerronnalla tai itsetutkiskelun jälkeen.
- **Alakäsite maalaustaide** - on kuvataiteen laji kuvan valmistuksessa, jossa työ tuotetaan käyttämällä värejä. Tuotteen valmistuksessa hyödynnetään erilaisia tekniikoita sekä pintoja.
- **Moodboard** - Visuaalinen kooste mistä haluat aloittaa. Moodboard voi sisältää muun muassa kuvia, tekstiä, avainsanoja sekä värikartan. Moodboardin voi näyttää yhteistyökumppaneille ja he voivat esittää kysymyksiä, selventää asioita ja kommentoida rakentavasti onko suunta haluttu kyseiselle tuotteelle ennen, kun paljon rahaa ja aikaa on käytetty.
- **Directionboard** - Visuaalinen kooste mihin suuntaan haluat viedä tuotetta moodboardin jälkeen. Directionboardissa on selvitetty värikartta, kohderyhmä, tuotteen käyttötarkoitus, mahdollisesti fonttityyppi jne.

Selvitykset

- **Ce-merkintä** - CE-merkintä osoittaa, että tuote on tarkastettu ja se täyttää EU:n turvallisuus-, terveys- ja ympäristövaatimukset. Se vaaditaan tietyiltä EU:n alueella myytäviltä tuotteilta riippumatta siitä, missä päin maailmaa ne on valmistettu.
- **Henkilösuojaindirektiivi** - Direktiivissä on esitetty kaikkia suojaimia koskevat olennaiset vaatimukset. Suojainten tekniset yksityiskohdat, vaatimukset ja testausmenetelmät on esitetty eurooppalaisissa tuote- ja testausmenetelmästandardeissa.
- **EY-tyyppitarkastettu** - Henkilönsuojain on laite, väline tai suojavaate, joka on suunniteltu henkilön käytettäväksi suojaamaan terveyttä tai turvallisuutta uhkaavalta vaaralta. Vain valmistaja tai valmistajan valtuuttama Euroopan talousalueella toimiva edustaja voi teettää EY-tyyppitarkastuksen. Ilmoitettu laitos antaa vaatimustenmukaiselle suojaimelle EY-tyyppitarkastustodistuksen.

Termejä

- **Imago** - Imago on yrityksen tai henkilön itsestään toisten näkemä julkisuuskuva, jota rakennetaan tietoisesti ja vahvistuu positiiviseksi tai negatiiviseksi ajan kanssa.
- **Konsepti** - Konsepti on yksinkertaistettu idea tai kokoelma ideoista, jotka esittää ratkaisun ongelmaan ja kiteyttää keskeiset tekijät, kuten mahdollisen kohderyhmän, materiaalit tai esimerkiksi. tuotteen nimen.

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on tutkimuksellinen työ, jossa pyritään ottamaan loppukäyttäjäksi osaksi suunnitteluprosessia. Kohderyhmänä ovat maalaustaiteen opiskelijat ja ammatinharjoittajat, ja työ keskittyy taiteen ammattilaisten ja opiskelijoiden tarpeisiin työasun suunnittelussa. Työssä rajataan pois maalaustaiteen harrastajat, sillä ammattilaiset ja opiskelijat työskentelevät usein koulussa tai työpisteillä, ja heidän työasullaan on erityisiä tarpeita ja vaatimuksia. Tämän opinnäytetyön tutkimustehtävänä on tutkia, minkälaisia työasuja maalaustaiteen tekijät tarvitsevat ja kuinka nämä vaatteet voisivat tukea taiteilijoiden ammatti-identiteettiä sekä työskentelyä.

Opinnäytetyöni keskiössä on kysymys siitä, miksi maalaustaiteen tekijöille ei ole saatavilla omanlaista työasua, joka olisi suunniteltu juuri heidän tarpeidensa mukaan. Tähän kysymykseen etsin vastausta koko tutkimuksen ajan. Maalaustaiteen tekijöille tarkoitettu työasu ei ole vain vaatetus, vaan se voi myös toimia osana taiteilijan ammatti-identiteettiä. Kysymykset, kuten miksi työasuja on sovellettava muilta ammattialoilta ja kuinka tehokkaita ne ovat maalaustyössä, ovat nousseet tutkimuksessa esiin. Tutkimustehtäväni on vastata näihin kysymyksiin ja selvittää, minkälaisia erityispiirteitä maalaustaiteen työasuilla tulee olla.

Tässä opinnäytetyössä hyödynnetään monipuolisia tutkimusmenetelmiä, kuten kyselyjä, haastatteluja, käyttäjätestiä ja benchmark-menetelmää. Benchmark-menetelmällä on tutkittu kuuden johtavan työvaateyrityksen näkemyksiä ja olemassa olevia työasuja maalaustaiteen tekijöiden tarpeisiin. Tämän lisäksi käyttäjiltä on saatu arvokasta tietoa työvaatteiden ulkomuodosta, funktionaalisuudesta ja tyylistä. Maalaustaiteen tekijöillä on selkeitä mielipiteitä siitä, mitä ominaisuuksia työasulta vaaditaan. Näitä mielipiteitä on kartutettu erityisesti maalaustaiteen ammattilaisten ja opiskelijoiden kautta.

Tämä tutkimus on henkilökohtaisesti tärkeä minulle, koska olen itse kuva-artsaani. Olen ollut pitkään kiinnostunut taiteilijoiden pukeutumisesta ja siihen liittyvistä haasteista. Taiteilijana henkilöt voivat kokea häpeää omasta ammatistaan, sillä taiteilijoita saatetaan usein kyseenalaistaa, ja heidän ammattinsa arvostus ei ole aina selvä. Tässä tutkimuksessa pyritään ymmärtämään, kuinka taiteilijat kokevat pukeutumisensa vaikutuksen ammatti-identiteettiin ja mahdollisiin häpeän tunteisiin, ja onko työasumalliston suunnittelu keino vähentää tai poistaa näitä tunteita. (Kontio 2023, 14, 27).

Tutkimuksessa häpeän ja työasujen yhteys nousi esiin taiteilijoiden kommentteista. Kyselyiden ja haastatteluiden mukaan suurin osa vastaajista piti työasumallistoa tarpeellisena, ja monet taiteilijat kokivat, että ammatillinen työasu voisi edistää heidän ammatti-identiteettiään. Erityisesti työasu nähtiin välineenä, joka voisi lisätä ammattimaisuutta ja vähentää ulkopuolisten kyseenalaistuksia ja mahdollisesti lieventää häpeän tunteita. Vaikka häpeän kokemus ei ollut kaikilla taiteilijoilla yhtä vahva, useat kommentoivat, että työasu voisi tukea heidän ammatti-identiteettiään ja näkyvyyttään yhteiskunnassa. Häpeän ja työasumalliston yhteys on siis monivivahteinen, ja työasu ei ole ainoa tekijä, joka voisi vaikuttaa taiteilijoiden häpeän tunteisiin. Kuitenkin työasu voi olla tärkeä osa ammatti-identiteettiä ja auttaa taiteilijoita tuntemaan itsensä ammattimaisemmiksi ja vähemmän kyseenalaistetuiksi omassa työssään.

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä (OKM 2018.) ilmaisee myös ensisijaisen viestinsä, jossa halutaan saattaa taide yhteiskunnan ytimeen vastaamaan sen kasvanutta yhteiskunnallista merkitystä, sekä lisätä valtion rahoitusta taiteelle. Tässä opinnäytetyössä haluan tuoda esiin taiteilijoiden tarpeet ja edistää työasumalliston suunnittelua taidealan ammattilaisille ja opiskelijoille.

2 Käyttäjälähtöinen suunnittelu ja tiedonkeruumenetelmät opinnäytetyössä

Käyttäjälähtöisessä suunnittelussa keskitytään käyttäjän tarpeisiin, sekä otetaan loppukäyttäjä mukaan suunnitteluprosessiin. Suunnitteluprosessin edetessä käyttäjää voidaan ottaa mukaan suunnitteluprosessiin käyttäen erilaisia tiedonkeruun työmenetelmiä. Käyttäjälähtöisessä suunnittelussa saavutetaan tuote, joka on optimoitu juuri kyseiselle käyttäjälle. (Interaction design foundation.)

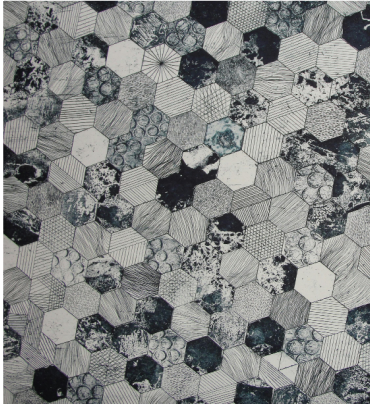
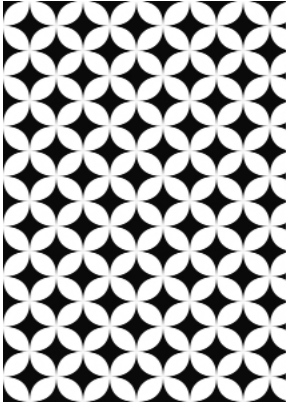
Erilaisilla tieteenaloilla ja yrityksissä on kehitelty satoja menetelmiä käyttäjätiedon hankkimiseen. On tärkeää osata soveltaa kullekin projektille parhaiten sopivia menetelmiä, jotta saavutetaan optimaalinen lopputulos. Yksi keskeisimmistä avaintaidoista tuotteen kehittämisessä on tehokas tiedonkeruu. Tuotteen loppukäyttäjien ja sen käytön selvittäminen voi vaikuttaa alkuun päivänselvyyksien pyörittelyltä. Esimerkiksi pyöräilijöiden GPS-karttapaikannimet, vaativat huolellista suunnittelua. Pyöräilijöille GPS-näytön on oltava suuri ja kiinnitettävä ohjaustankoon, mikä saattaa tuntua itsestäänselvältä. Mutta kuinka suuri karttanäytön tulee olla, jotta sitä on helppo seurata pyöräillessä? Millaiset näppäimet ovat tarpeeksi suuria käytettäväksi ajon aikana? Ja miten suuren GPS-laitteen tulisi olla, jotta sen voi irrottaa pyörästä pysäköinnin aikana? Miten laitetta käyttävät eri käyttäjäryhmät, kuten pyörälähetit, retkeilijät tai työmatkalaiset? Nämä kysymykset osoittavat, kuinka tärkeää on hankkia luotettavaa käyttäjätietoa tuotekehityksen ja sopivien työmenetelmien valinnassa (Hyysalo 2009, 13, 75).

Tässä opinnäytetyössä on tutkittu maalaustaiteen tekijöiden tarpeet tuotteelle, sen vaatimukset ja tarpeellisuus käyttäjälähtöisten työmenetelmien avulla. Käsittelen lähestymistapoja, jotka liittyvät suunnittelijana omien kokemuksieni ja oletusteni konkretisointiin, käyttäjien kanssa tehtyyn yhteistyöhön, havainnointiin, haastatteluihin, benchmark-työmenetelmään sekä prototyypin käytettävyytutkimukseen. Tiedonkeruussa on hyödynnetty sekä määrällisiä että laadullisia tutkimusmenetelmiä. Tietoa on kerätty useilla tavoilla, kuten alkuperäisellä Google Forms -kyselylomakkeella, syvennetyllä jatkokyselylomakkeella, joka oli suunnattu taiteilijoille, maalaustaiteen tekijöille suunnatuilla syventävillä haastatteluilla sekä prototyypin käyttäjätestillä, jossa käyttäjää on pyydetty kommentoimaan kokemuksiaan prototyypin käytöstä. Käyttäjätestissä on ollut mukana Suomen Aalto-yliopiston kuvataidekoulun opiskelija.

Yksi käytetyimmistä tutkimusmenetelmistä tässä opinnäytetyössä on laadulliset ja määrälliset kyselylomakkeet sekä temaattinen analyysi. Kyselylomakkeet on suunniteltava huolellisesti, jotta vältetään virheiden syntyminen tutkimustuloksissa. Kysymysten tulee olla selkeitä, yksiselitteisiä ja vältettävä johdattelevuutta. Kyselylomakkeiden onnistuneisuus on keskeinen tekijä käyttäjälähtöisessä suunnittelussa, koska se auttaa ongelmien ratkaisemisessa. Olen laatinut kolme erilaista kyselyä, sillä kyselylomakkeet usein alkavat taustakysymyksillä, jotka toimivat lämmittelykysymyksinä. Laadullisten ja määrällisten kysymysten huolellinen muotoilu luo perustan onnistuneille tutkimustavoitteille. (Aaltola & Valli 2007, 102, 103.)

Temaattinen analyysi on myös yksi tutkimusmenetelmistä, jota käytän tässä opinnäytetyössä. Käyttäjälähtöisessä suunnittelussa temaattinen analyysi on ollut erityisen tehokas. Se auttaa käsittämään laadullisesta aineistosta, kuten haastatteluista tai kyselyistä, loppukäyttäjien visioita, tottumuksia, ominaisuuksia ja näkökulmia. Temaattinen analyysi on hyödyllinen erityisesti, kun pyritään saamaan yleiskuva loppukäyttäjistä ja heidän tarpeistaan, kuten työasumalliston suunnittelussa, jotta se vastaisi käyttäjiensä odotuksia ja tarpeita. (McLeod 2024.)

Maalaustaiteen tekijöiden moodboard.

Moodboard koostuu alustavista, visuaalisista elementeistä, jotka ilmentävät maalaustaiteen tekijöitä, työskentelytiloja ja työympäristön käyttävälineitä. Kuvassa on yhdistettyjä värejä ja tyylejä, jotka heijastavat alustavia visuaalisia suuntia ja mahdollisuuksia. (Kuvat: Pixabay/Pexels.)

3 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET LÄHTÖKOHDAT

3.1 Työasun ja suojavaatteen ero ja rajaus

Ei pidä sekoittaa suojavaatetta ja työasua. Asianmukainen suojaus on erittäin tärkeää. Kuvataiteilijat työskentelevät ja voivat olla materiaaleista, ja tekniikasta riippuen kosketuksissa haitallisten väripigmenttien, liuottimien, fiksatiivien ja tärpätteiden, sekä suojasprayaineiden kanssa. Haitalliset aineet voivat olla vaarallisia. Aineet voivat mennä hengitysteihin, aiheuttaa allergiaa, astmaa, tai muun muassa ihoärsykyitä.

Moni kyselyyn ja haastatteluihin vastanneista yrittää suojata, tai välttää työskennellessään vaaralliset aineet, ja minimoida niiden haitalliset vaikutukset. Liite 2. Liite 3. Haitallisilta vaikutuksilta ei voi kuitenkaan aina välttyä. Suojavarusteiden hankkimisessa ei kannata säästää. CE-merkinnän suoja-asusteet ovat turvallisimmat. (Taiteilijan työsuojelu.)

Tässä opinnäytetyössä ei suunnitella asukokonaisuuksia, jotka olisivat kauttaaltaan suojavaatteita. Kuvataiteilijat alustavat ja viimeistelevät työnsä näillä haitallisilla aineilla, mutta usein työskennellessä maalausta, he eivät haastattelujen perusteella tarvitse ylä tai -alaosaa, joka olisi täysin CE-merkitty suojavaate. Suojavaatteet, jotka kuuluvat niiden ominaisuuksiltaan henkilo-suojaindirektiiviin, on EY-tyyppitarkastettu ja CE-merkitty voivat soveltua maalaustaiteen tekemiseen ulkona.

Suojavaatetuksen yleiset standardit (EN ISO 13688) määrittää että, suojavaate on henkilönsuojain, joka suojaa kemikaaliselta, mekaaniselta tai fysikaaliselta vaaralta tai haitalta. Se voi suojata esimerkiksi kuumuudelta, tulelta, kemikaaleilta, kylmältä, sateelta tai se lisää näkyvyyttä.

Tässä opinnäytetyössä on tutkittu käyttäjälähtöisesti, ja ensisijaisesti maalaustaiteen tekijöiden työasumalliston spesifit, funktionaaliset tarpeet työasulle sisätyöskentelyyn, ja edustustilaisuuksiin, jotka helpottavat työn tekemistä, on edustava ja ominaisuuksiltaan soveltuvampi, kuin nykyiset, saatavilla olevat työasut.

Laadullisten haastattelujen jälkeen olen arvioinut, että maalaustaiteen tekijöille ei tarvitse suunnitella erikseen työasumallistoon hengitysuojainta, kaasunaamaria, käsineitä tai muun muassa jalkineita, koska maalaustaiteen tekijät voivat käyttää jo olemassa olevia funktionaalisia asusteita, joita saa esim. rautakaupasta. Työasumallistossa on kuitenkin lähtökohtana otettu huomioon suojavaatetuksen hyödyntävät näkökulmat.

Työasu on ammatti- tai työpaikkakohtainen vaate, esimerkiksi ammattityövaate, univormu tai virkapuku. Hyvä ja asianmukainen työvaatetus voi tuoda käyttäjälleen työviihtyvyyttä, luoda oikeanlaisen kuvan henkilön imagosta, sekä parantaa työturvallisuutta ja tuottavuutta. (Työterveyslaitos.)

Google Forms syvennetyimmässä jatkokyselyssä, johon vastasi 65 henkilöä, tekevät maalauksia tai harjoittavat taiteellista taidemaalauksia joka päivä, viitenä päivänä viikossa, pari kertaa viikossa, 2-4 kertaa viikossa, kerran tai pari kuukaudessa, 1-3 kuukauden pätkissä, vaihdellen joka päivä/viikko tai vaihdellen kuukausittain sekä pari kertaa vuodessa. Kaikki vastanneet suojaavat itsensä eri tavoin ja yksi henkilö kirjoitti vapaasti, että siviilivaatteista työasuun pitää vaihtaa lähes sukista alkaen. Liite 2.

3.2 Työvaateyritykset ja kuvataiteilijoiden työasujen saatavuus Suomessa

Tutkiessani kirjallisuutta kuvataidealan työasujen saatavuudesta, kävin muun muassa Suomalaisessa Kirjakaupassa. Valitettavasti en saanut tuloksia koskien kirjallisuutta kuvataiteilijoiden tai taiteilijoiden työasuista. Reetta-Liisa Pikkola, Suomalaisen Kirjakaupan kaupallinen johtaja, vahvistaa kommentillaan seuraavasti: ”Suomalaisen Kirjakaupan käyttämän kirja-alan yleisen tuotetietokannan mukaan tällä hetkellä uutuutena ei ole saatavana ko. aiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Kirjoja saattaa kuitenkin löytyä esimerkiksi kirjastojen valikoimista tai antikvariaateista, vaikka niitä ei enää olisi saatavana kirjakaupoista.”

Suoranaisesti kirjallisuutta kuvataiteilijoiden työasusta en löytänyt edes Sellon kirjastosta Espoossa. Tämän vuoksi päätin kontaktoida Suomessa toimivia työvaateyrityksiä saadakseni lisää tietoa asiasta.

Yhtenä tutkimusmenetelmänä olen käyttänyt aineiston tiedonhankintaan Suomessa saatavilla olevista työvaateyrityksistä benchmark-menetelmää. Benchmark-menetelmälle tyypillistä on verrata ja analysoida tuotteen kehittämiseksi, sekä parantamiseksi johtavien yritysten toimintaa. (Proakatemia.)

Tässä opinnäytetyössä on tarkasteltu, kontaktoitu ja haastateltu kuutta Suomessa toimivaa työvaateyritystä (Taulukko 1). Nämä yritykset on valittu niiden kyvyn mukaan tarjota vähintäänkin soveltavia työvaatteita kuvataiteilijoille. Yritykset tarjoavat niukasti, eivät ollenkaan tai kattavasti sovellettavia työvaatteita kuvataidealan harjoittajille. Tällä hetkellä Suomessa ei ole näistä kuudesta yrityksestä kuluttajille saatavilla kuvataidealan tekijöille eksklusiivisesti suunnattua yksittäistä työasua tai työasumallistoa.

Haastattelin näistä kuudesta eri johtavasta työvaateyrityksestä ammattihenkilöitä. Tässä osiossa he kertovat mielipiteitään ja näkökulmiaan kuvataiteilijoiden työasuista.

Suomessa toimivien kuuden eri työvaateyritysten vertailutaulukko.

Saatavuus	Työvaatemyynti.fi Promeetta Oy	Medanta	Hejco	Standa	ImageWear	Lindström
Saa valikoimasta	✗	✗	✗	✗	✗	✗
On ennen saanut valikoimasta	✗	✗	✗	✗	✓	✗
On tulossa valikoimaan	✗	✗	✗	✗	✗	✗
On kiinnostunut	✓	✗	✗	✓	✓	✗
Tällä hetkellä ei ole tulossa	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Työvaate, jota voi soveltaa	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ei saatavilla/Ei tiedetä saatavuudesta Suomessa	✗	✗	✗	✗	✗	✗

Taulukko 1. Kuvataiteilijoille suunnatun työasun/malliston saatavuus.

ImageWear on tarjonnut taiteilijoille työtakkia noin 10-vuotta sitten. Tällä hetkellä ImageWear ei tarjoa eksklusiivisesti nimitettyä työasumallistoa kuvataiteilijoille, toisaalta ImageWearilta saa laajan valikoiman työasuvaihtoehtoja, joita kuvataiteilijat voivat soveltaa. Työasuja mahdollisesti voi tarvittaessa tilata räätälöitynä työvaateyrityksistä. Aluemyyntipäällikkö Niina Jurvanen kertoo, että ” useat eri oppilaitokset/ koulut, yhteisöt, yritykset hankkivat meiltä työvaatteita kuvataidekoulutuksia varten.” (Jurvanen 2024.)

Leena Ukko (marketing manager) Ammattimuotitalo Medanta Oy:stä kertoo, että heidän mallistoista soveltuu hyvin kuvataiteilijoille eri tuotteita esim. Uule-niminen unisex työtakki sekä housuista kaikki ottaen huomioon omat mieltymykset sekä toiveet. (Ukko 2024.)

Lindströmin Nina Lodenius vahvistaa kuvataidelinjan opiskelijoiden ostavan heiltä työvaatteita. Vastaavia löytyy, mutta ei brändättynä kuvataiteilijoiden asuna. Brändäysmateriaali, mainostus ja myynnin koulutus tiettyyn alaan on kallista. Jotta meillä on kannattavaa liiketoimintaa, pitää tietyille alalle suunnatun malliston olla kannattava menekillä, niin että kaikki kulut katetaan. Vielä ei ole tullut laskelmia tuotekehitykselle, missä tämän alan tuotekehitys kannattaisi. Mutta alalle jo sopivia tuotteita löytyy luultavimmin meidän jo olemassaolevista tuotteista. (Lodenius 2024.)

Työvaatemyynti.fi:n myyntipalvelijan mukaan minimi tilaus olisi kuitenkin noin 500-kappaleen suuruinen. Työvaatemyynti.fi:n kauppias kommentoi koulujen budjetin olevan mahdollisesti rajallinen saamaan riittävästi ostovolyymiä, jotta yksikköhinta saataisiin pienemmäksi. Työvaate.fi:n nettisivuilta löytyy kattava valikoima eri ammattialojen työvaatteita, joita kuvataiteilijat voivat soveltaa työskentelyssään.

Standa-työvaatevalmistajan toimitusjohtajan mukaan kohderyhmä on niin kapea ettei ole kannattavaa hankkia taiteilijoille työasumallistoa. (Alanen 2024.) Standan nettisivuilta löytyy kuitenkin kattava määrä sovellettavia työvaatteita, materiaaleilla, jotka sopii kuvataiteilijoiden työhön, kuten esimerkiksi. Sonja-mekkotakki sekä laboratorion takki. Standan toimitusjohtaja kommentoi vielä erikseen, että eri palvelualojen työvaatteita soveltamalla, heiltä voi saada rakennettua asukokonaisuuksia, jotka voivat soveltua kuvataiteilijoiden työhön.

Hejco on 70 vuotta vanha yhtiö, joka tuottaa palvelualojen kevyitä työasuja. Myyntijohtaja Petri Vähä-Antila Hejcolta kommentoi, että yrityksessä tehdään jatkuvasti analyyskejä eri sektoreille, ja aika usein pohjoismaiden tasolla potentiaali pitää olla riittävä, jotta mallistojen kehittäminen olisi kannattavaa. (Vähä-Antila 2024.) Mallistojen rakentelu on pitkäjänteistä, ja kallista puuhaa. Hejcolta erilaiset liivit, sekä takit soveltuvat suojatakeiksi kuvataiteilijoille. Lääkäriin takki on oiva suojatakki, mukava ja kiva, sekä väljä päällä. Benchmark-menetelmää käyttäen pystyn toteamaan, että Suomessa ei ole verrattavissa olevaa funktionaalista työasua kuvataiteilijoille.

3.3 Kulttuuripolitiikka ja taiteilijan ammatti

Vuonna 2023 Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore on julkaissut tietovihkon, jossa kirjoitetaan Suomessa olevan vuonna 2019 rekisteriaineistossa 17 295 ammattitaiteilijakuntaan kuuluvaa taiteilijaa. Visuaaliseen taiteen kuntaan kuuluu 4104 ammattitaiteilijaa. (Cupore 2023.) Suomen rekisteriaineistoista löytyvät 4104 visuaalisten taiteen henkilöä eivät kata tämän opinnäytetyön kohderyhmää.

Kun olin itse kuvataidelinjan opiskelija, jo silloin olisin kaivannut itselleni maalaustöitä tehdessä suojaavaa ja funktionaalista työasua. Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedotteessa ilmaistaan työryhmän ensisijaisen sanoman olevan, ” saattaa yhteiskunnan ytimeen vastaamaan taiteen kasvanutta yhteiskunnallista merkitystä. Taiteen kulttuuriset, sosiaaliset, ympäristölliset ja taloudelliset vaikutukset tulee tunnistaa. Taide tulee nähdä osana laajentuvaa palvelusektoria ja elinkeinotoimintaa. Valtion rahoitusta taiteelle tulee lisätä, ja myös muiden hallinnonalojen kuin kulttuurin hallinnonalan tulee osallistua rahoitukseen.” (Valtioneuvosto 2018.)

Taiteilija Riikka Kontio teki kyselyn suomalaisille kuvataiteilijoille häpeän kokemuksista Turun Ammattikorkeakoululaisille, ja anonymi taiteilija oli kommentoinut seuraavasti: ”Taiteilijan ammattia ei vieläkään pidetä ”oikeana ammattina” ja välillä tulee kyseenalaistettua itsekkin oman ammatin uskottavuus, koska niin usein sitä joutuu muille perustelemaan ja selittelemään.” (Kontio 2025.)

Tässä opinnäytetyön tutkimuksessa häpeän ja työasun välinen yhteys nousi esiin taiteilijoiden kommenteista, mutta rinnastus on monivivahteinen. Kyselyiden ja haastatteluiden perusteella suurin osa taiteilijoista piti työasumallistoa tarpeellisena ja koki, että ammatillinen työasu voisi edistää ammat- ti-identiteettiä. Tämän kautta työasu nähtiin myös mahdollisena keinona lievittää häpeän tunteita, vaikka häpeä ei ollut kaikilla yhtä voimakas. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan väitetä, että työasu olisi ainoa ratkaisu häpeän tunteiden poistamiseen, vaan se on osa laajempaa ammattikuvan ja identiteetin rakentamista.

Tässä opinnäytetyössä tehtyihin kyselyihin ja haastatteluihin vastanneista, suurin osa vastanneista olivat positiivisesti sitä mieltä, että työasu maalaustaiteen tekijöille olisi tarpeellinen, ja vastanneilla oli hyvin mielipiteitä työasuun tarvittavista ominaisuuksista. Kyselyn ja haastatteluiden arvioinnin jälkeen uskon taiteilijoiden kaipaavan työasumallistoa. Työasu tai kokonainen työasumallisto, kommenttien mukaan voisi ehdottomasti parantaa ammattimaisuutta ja mahdollisesti vähentää tai poistaa häpeän tunnetta omaa alaansa kohtaan, olipa sitä sitten vähän tai paljon.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminta-alueet ovat kulttuuri, koulutus, nuoriso, tiede, liikunta sekä kirkollisasiat. Kaikkia edellä mainittuja aloja yhdistää Opetus- ja kulttuuriministeriön ajatus siitä, että inhimillinen pääoma parantaa yksilön hyvinvointia ja mahdollisuuksia elämässä, jota voidaan vahvistaa sekä edistää koulutuksen, työkokemuksen, harrastusten tai vuorovaikutusten karttumisella.

Kulttuuripolitiikka onkin rikas sekä monipuolinen kenttä ja kulttuuripolitiikan strategia vuodelle 2025 sanallistaakin seuraavasti ”Kulttuuripolitiikka koostuu toimista, jotka liittyvät yksilöiden, ryhmien ja yhteisöjen tuottamiin kulttuuri-ilmaisuihin, -toimintoihin, -hyödykkeisiin, ja -palveluihin, niiden levitykseen, jakeluun ja hyödyntämiseen sekä säilyttämiseen ja välittämiseen kulttuuriperintönä ja kulttuuriympäristöissä. ”Taide, kulttuuri ja kulttuuriperintö muodostavat, ilmaisevat ja uusintavat kansakunnan ja ihmisten arvoja, luovuutta, henkistä pääomaa ja identiteettiä. Taide- ja kulttuurialan opetus ja koulutus, mukaan lukien taiteen perusopetus, osana koulutusjärjestelmää tuottaa taide- ja kulttuurialan toimijoiden edellyttämää osaamista sekä kasvattaa kykyä vastaanottaa ja ymmärtää taidetta ja kulttuuria. ” (OKM 2017, 5, 11.)

Olen koonnut kyselystä ja haastatteluista tähän osioon sitaatteja taidealan henkilöiltä. Liite 2. Liite 3. Esimerkiksi yksi taiteilija mainitsi: ”Teen välillä työskentelystäni videoita ja haluaisin niissä näyttää hyvältä.” Toinen taiteilija kommentoi: ”Kiinnostava suunnitelma, tsemppiä toteutukseen!” Yksi vastaaja ilmaisi myös: ”Olen hankkeestasi kovin kiinnostunut ja varmasti valmis ostamaankin. Toivottavasti tulevaa tuotettavasti markkinoidaan laajasti!”

Pukeutumisen merkityksestä omaan työpäivään taiteilijat ovat myös jakaneet: ”Pukeutuminen omaan yksityiseen työpäivään on yllättävän tärkeää.” Eräs taiteilija kertoi tarkemmin omista tarpeistaan: ”Tarpeita on erilaisia, itse olen vuosien varrella huomannut kaikista parhaimpana sellaisen asun, joka peittää sisäänsä kokonaan itseni, jalat, kädet, keho. Jopa kengätkin olisi hyvä saada suojattua. Kiva, kun suunnittelet taiteilijoille suoja-asua.”

Toisaalta eräs haastateltu uskoo, että mallisto voisi olla laajemmin hyödyllinen muillekin taiteen tekijöille: ”Uskon ja toivon malliston sopivan myös muille taiteen tekijöille, koska myös muualla tarvittaisiin hyviä ja miellyttäviä työvaatteita, joiden sotkeutumisesta ei tarvitsisi kantaa jatkuvaa huolta.”

Haastatteluissa nousi esiin myös käytännön tarpeet: ”Monesti käy niin, että jos tulee vain hetkeksi työskentelemään, niin ei tohdi vaihtaa varsinaisia työvaatteita. Ja aivan varmasti jostain saa vaatteilleen tarhan.” Eräs vastaaja antoi yksinkertaisen, mutta positiivisen kommentin: ”Kiva idea” tai ”Ihana idea!”

Kuitenkin oli myös niitä, jotka suhtautuivat ajatukseen varauksellisesti. Yksi taiteilija sanoi: ”Minusta tämä koko idea on vähän hassu. Olen työskennellyt taidemaalarina 15 vuotta, ja tunnen kymmeniä muita ammattimaisesti työskenteleviä taidemaalareita. Suurimmalla osalla työasu on sama: Kauttaaltaan maalin tahrimat verkkarit & T-paita, sekä normaalikäytöstä jo poistuneet vanhat lenkkarit. Työtä tehdään kaiken lisäksi aina yksin, joten siinä mielessä taidemaalarin työasun ulkonäöllä ei ole oikeastaan mitään merkitystä.”

3.4 Työasun suunnittelukriteerit: toimivuus, tyylikkyys ja käyttäjälähtöisyys

Tässä opinnäytetyössä unisextyylinen ja tyylikäs työasu oli toivottua. Liite 2. Liite 3. Tarkoitus on luoda konseptimallisto, joka on kestävä, tarkoituksenmukainen ja tyylikäs. Ajattomista vaatekappaleista kerrotaan Harper's Bazaar muotilehden verkkosivuilla julkaistussa artikkelissa: What actually constitutes a timeless piece? (Mikä oikeastaan on ajaton teos?) Sophie Hersanin, Vestiaire Collective'n perustajajäsenen ja muotijohtajan mukaan, kyse on transsendenssista. ”Avainindikaattori on se, kestääkö kappale vuosia ja tulevia muotikausia. Ei vain se, ajattomilla kappaleilla on moitteeton laatu ja ammattitaito”, hän selittää. (Ella Sangster)

Osana maalaustöitä tehdessä taiteilija ja harrastaja voi tehdä työtä täysin yksin, ja olla tapaamatta työnsä aikana yhtäkään henkilöä. Osa henkilöistä saattaa olla työnsä merkeissä jonkinlaisissa tapaamisissa, kohtaamisissa tai kuvata itseään työn aikana. Näissä tilanteissa otan huomioon työasun pitkäikäisyyden, ajattomuuden ja tyylikkyyden loppukonseptiin.

Muoti- ja elämäntyyli verkkosivulla Changestry, ylläpitäjä Nicholas on myös tehnyt oppaan ajattomisista vaatteista: *Timeless Clothes: A Guide to Investing in Classic Pieces That Will Never Go Out of Style* (Ajattomat vaatteet: Opas sijoittaminen klassisiin vaatteisiin, jotka eivät koskaan mene pois muodista). Maailmassa, jossa muoti muuttuu vuodenaikojen mukaan, ajattomat vaatteet nousevat vankkaina ankureina, jotka ovat immuuneja lyhyille trendeille. Ajattomat vaatteet, vaikka ne ovatkin toisinaan trendikkäät, säilyvät todellisina tyylin peruskappaleina. Nämä ovat klassisia, ajan kokeen kestäviä kappaleita, jotka on valmistettu huolellisesti korkealaatuisista materiaaleista, kuten villasta, puuvillasta ja pellavasta. Niiden siluettien yksinkertaisuus ja ajaton klassisten värien paletti luovat vaatekaapin perustan, joka ei kuole trendien mukana. Nicholas myös kirjoittaa, että ajattomat vaatteet ovat osoitus kestävästä laadusta. Nämä vaatteet on valmistettu tarkasti ja huolellisesti, ja ne uhmaavat pikamuodin kertakäyttöisyyttä. Ajaton kappale ei ole vain vaate; se on sitoutumista kestäväan tyyliin. (Changestry 2023)

Käyttäjälähtöisen suunnittelun toteuttamiseksi, sekä onnistuneiden asukokonaisuuksien saavuttamiseksi kriteereiden täsmentämisen tarkoitus on maksimoida työasumalliston potentiaali käyttäjälähtöisen suunnittelun onnistumiselle, sekä saavuttaa opinnäytetyön tavoite ja luoda kuvataiteilijoille funktionaalinen työasumallisto. Huomioimatta ensisijaisesti tärkeitä kohtia, työaiheen menestyksen potentiaalissa on suuri riski, jolloin käyttäjälähtöisen suunnittelun periaatteet eivät toteutuisi. Ensisijaisesti tärkeät asiat huomioon otettua opinnäytetyöaiheen potentiaali on helpommin arvioitavissa ja työasumalliston potentiaali funktionaaliseen, optimaaliseen lopputuotokseen on todennäköisempi.

Ensisijaisen tärkeät kohdat kuvaavat perusehtoja ja välttämättömiä asioita työasumallistolle. Toissijaiset kohdat kuvaavat asioita sekundäärisesti, toisaalta ne ovat myöskin tärkeitä kohtia työasumalliston rakentumisen toimimiselle menestyksekkäästi (The Mayfield Handbook of Technical & Scientific Writing). Toisisijaisia suunnitteluvalintoja olen voinut uhrata ensisijaisten kohtien vuoksi, niiden olleen tärkeämpiä loppukäyttäjille. Suunnitteluvalinnat perustuvat vahvasti käyttäjälähtöisesti hankittujen tietojen analyysiin.

Kuvataiteilijoille tehdyistä laadullisista kyselyistä, sekä jatkohaastattelukysymyksistä nostan tähän osioon ensisijaisesti ja toisisijaisesti tärkeät asiat. Sekundäärisistä kohdista otan huomioon haastattelujen ja kyselyiden perusteella tuotteen, jos koen, että sillä on merkittävä rooli maalaustaiteen työtä tehdessä.

Kuvataidealan ammattilaisille tehdyn Google Forms jatkokyselyn jälkeen lähetin kaikille halukkaille sähköpostiin jatkohaastattelukysymyksiä. Liite 3. Haastattelukysymyksien perusteella pystyin saamaan vielä enemmän tietoa ja ottaa käyttäjää syvemmin mukaan prosessiin. Kaiken kaikkiaan työasun toimivuus on ensisijaista.

Sähköpostihastatteluihin vastanneiden eli mahdollisten loppukäyttäjien kommenttien tulokset olivat seuraavat. Työasun tulee olla toimiva ja tukea maalaustaiteen tekijän työskentelyä. Sen tulee olla joustava, jotta liikkuminen ja erilaiset työskentelyasennot ovat mahdollisia. Hengittävyys on myös tärkeä, sillä se takaa, että työasu ei estä ilmankiertoa ja pitää käyttäjän mukavana pitkin työskentelypäivän. Työasun on oltava helppokäyttöinen, jotta pukeutuminen ja riisuminen sujuvat vaivattomasti. Pesukestävyys on keskeinen ominaisuus, sillä työasu tulee säilyttää kunnossa useiden pesujen jälkeen.

Unisex tyylinen työasu jakoi mielipiteitä. Naisista osa vastanneista toivoi polvipituista helmaa, toisaalta housut oli myös toivottuja mallistoon. Miehistä kukaan ei eksklusiivisesti toivonut pelkkää pitkähelmaista vaatetta. Unisex tyyli ja loppukäyttäjien mielipiteet on otettu ensisijaisen tärkeänä huomioon mallistossa. Unisex-tyylinen työasu on suositeltava, sillä se sopii kaikille käyttäjille.

Työasun taskujen tulee olla erikokoisia ja suunniteltuja työvälineiden, kuten niittipistoolin, pingotuspihdien, mittanauhan, vasaran, pihtejen, puhelimen ja avainten, kuljettamiseen. Värit, jotka on valittu työasuun, tulisi olla musta, valkoinen, harmaa ja maanläheiset värit, tärkeysjärjestyksessä. Työasussa on tärkeää suojata erityisesti vartalon etumous, käsivarret, etureidet ja pepun alue. Työasun on oltava sellainen, että se sisältää vähintään housut, haalarin, pitkähihaisen paidan ja suojatakin. Lisäksi työasussa tulee ottaa huomioon käyttäjien tauot, kuten wc-käynnit, ja se tulee olla käytettävissä myös näissä tilanteissa.

Älylaitteen integroinnille oli hieman mielenkiintoa. Puhelimen, kuulokkeiden ja musiikin käyttö oli hyvin yleistä työtä tehdessä. Älylaitteiden integroinnille ei kuitenkaan ollut tarpeeksi kiinnostusta, eli toimivuuden kannalta, älylaitteiden integrointi jäi loppukäyttäjien näkökulmasta toissijaiselle kohdalle. Puhelimen käyttö oli kuitenkin hyvin yleistä ja siksi se on otettu huomioon malliston suunnittelussa.

Tarpeistolaukku, työhanskat, hengityssuojain, suojapähine, villaiset irtohihat sekä työkengät olivat toissijaisia asusteita, joita saa jo monista esim. rautakaupoista, eli niiden suunnittelu ei ole tässä opinnäytetyössä oleellinen suunnittelun kohde. Ornamentiikalle ei ollut kyselyiden perusteella ollenkaan kiinnostusta

Työasu saisi olla kyselyiden arvioinnin jälkeen myös asiakkaiden katseen kestävä. Muutama kommentti tuli myös siitä, että asiakkaiden edessä, kuvissa ja videoissa haluttiin näyttää hyvältä. Julkisissa tilaisuuksissa, vieraita, tai asiakkaita tavatessa isosta osasta mahdollisia loppukäyttäjää harmitti hieman, että asiakkaiden edessä näyttää pahalta esim. maalin tahraamisissa collegehousuissa ja t-paidassa. Työasun tulee olla paitsi toimiva, myös tyylikäs ja hyvännäköinen, jotta se sopii hyvin kantajalleen myös julkisissa tilaisuuksissa. Osa kyselyihin vastanneista vaihtaa kuitenkin näissä tilanteissa siviiliasun päälle. Toimivuus työtä tehdessä, ja esteettisyys julkisissa tilaisuuksissa on otettu huomioon suunniteltaessa asukokonaisuuksia työasumallistoon.

3.5 Työasun pesu ja maalitahrojen poistaminen

Minua askarrutti materiaalien kohdalla työasun pesu, ja yksi henkilö kommentoi vapaasti syvennetyssä haastattelussa pesusta seuraavasti: ”En tiedä, kuinka yleistä on, mutta esimerkiksi itse käytän työhousuja maalausrättinä, eli pyyhin siveltimet housuihin ennen uuden värin sekoittamista. Työvaatteita on hankala pestä, koska en tiedä tarkalleen, minkälainen vaikutus öljymaaleilla on pyykinpesukoneeseen, joten pesen harvoin ja käsin.”

Halusin tietää, onko syytä arkailla pesukoneessa työasun pesua, koska työasu tahriintuu erilaisista maalauksen aikana käytetyistä maaleista sekä liuottimista. Haastattelin Kouvolan elektroniikkaliike Powerin myymälän osastopäällikköä, Anttia (Antti 2024). Kysyin myös, onko erilaisilla maaleilla haittavaikutuksia pesukoneelle, kun maalintahraamia vaatteita pestään.

Tärkein asia, kun pestään mitä tahansa vaatteita, on rumpu. Pesukoneita on yleisesti kahta eri mallia: perusrumpu, joka on hieman karumpi, ja sileä rumpu, jossa pienet pyöreät veden poislähtöreivät on ”lyöty” sisään koneeseen sisäsuuntaan. Perusrumpu kuluttaa enemmän vaatteita.

Kennorummussa, joka on hienostuneempi pesukone, on kohoumat, jotka pitävät vaatteet irti vesirei’istä, jolloin vaatteet eivät kulu niin paljoa. Hienostuneimmissa pesukoneissa voi olla hieman eri näkymä, mutta yleisesti niistä löytyy aina kennorumpu. Pesukoneissa on rummun sisällä olakkeet. Mekaaninen pesu tarkoittaa olakkeiden käyttöä eli rummun pyörimistä enemmän tai vähemmän.

Olakkeet tehostavat tahrannoistoa, ja kyseinen mekaaninen rasiutus irrottaa likaa, tässä asiayhteydessä maalitahroja. Hienopesuissa käytetään vähemmän mekaanista pesua, mutta se käyttää enemmän vettä. Villaohjelmassa pesukone käyttää lähestulkoon vain vettä, eikä juurikaan mekaanista pesua. Pikapesu käyttää molempia, mutta on kuitenkin lyhyt ohjelma ja veden täyttömäärä on vähäisempi, eikä siinä välttämättä pääse säätämään lämpötiloja, joita maalintahraamat vaatteet tarvitsisivat.

Tavallinen vesiohenteinen maali, Antin ymmärtämän mukaan, liukenee veteen. Kovasti kuivuneelle maalintahraamille vaatteille Antin mielestä kannattaa valita pesuohjelma materiaalin mukaan, joka käyttäisi mahdollisimman paljon mekaanista pesua maalitahrojen poistaamiseksi. Toisaalta vesiohenteinen maali liukenee myös ihan vedellä. Pesuohjelmaan hän suosittelee myös pitkää liotusaikaa ja korkeaa lämpötilaa.

Keskustelimme rakennusmaalarin työasusta, johon Antti vastasi, että ei maalarin työvaatteisiin ole pesun kannalta estettä. Pesu pesee hien pois, mutta hyvin pinttyneet maalintahrat tuskin lähtevät pois. Liotinohenteinen maali taas ei irtoa ollenkaan. Tärpättitahraisissa vaatteissa Antti suosittelee tutkimaan koivutärpätin tehoa esiliotukseen ennen vaateen pesemistä pesukoneessa. Liottamisen jälkeen vaatteet tulisi huuhdella lämpimällä vedellä ennen pesua.

Olisi suositeltavaa pestä erikseen maalintahraamat vaatteet muista vaatteista, ja pesun jälkeen pyörittää pesukone tyhjänä puhdistusohjelmalla, kuuma pesuohjelma pesuaineella tärpätin hajun poissaamiseksi koneesta. Vesiohenteinen maali menee viemäriin, eikä ole pesukoneeseen irtoava pahin materiaali. Pahin materiaali, joka irtoaa pesukoneeseen, on pesupalloista irtoava mikromuovi ja synteettiset materiaalit, jotka etenkin irtoavat eniten laaduttomista materiaaleista. Helposti tunnistettava esimerkki vielä silmännähtävän irtoavasta mikrohiutaleesta, joka irtoaa pesukoneeseen, on heikkolaatuinen fleecemateriaali.

Joissain pesukoneen merkeissä voi saada mikromuovisuodattimen, joka kerää mikromuovin talteen pesuvedeltä. Pesukoneen ominaisuuksilla on enemmän väliä, jos pesee pyykkiä usein tai useamman kerran. Eroa tulee automaatiikoissa ja höyrytoiminnassa, joka sileyttää ja raikastaa vaatteita. Antti ei henkilökohtaisesti käytä huuhteluainetta. Hän kommentoi, että huuhteluainetta voi käyttää tuoksun vuoksi, jos haluaa; se voi poistaa sähköisyyttä tai olla desinfiioiva. Yksinkertaisuudessaan kaikki pesukoneet tekevät saman asian, eikä maalintahraamilla vaatteilla ole minkäänlaista estettä niiden pesulle.

4 MALLISTON TYYLITEMATIIKAN TULKINTA JA SUUNNITTELUPROSESSI

4.1 Tyyliematiikan analyysi benchmark-menetelmällä

Kuvataiteilijoiden työasumallistoon vaikuttaa vahvasti kyselyissä sekä haastatteluissa esiin tulleet visuaaliset toiveet ja tarpeet loppukäyttäjien työasuilla. Kokosin alkusuunnitteluvaiheessa moodboardin, jossa näkyy opinnäytetyön aiheeseen rajattu käyttäjä ja mietin alustavasti minkälaista väri ja -kuviointimaisemaa ajattelin. Myöhemmin suunnitteluprosessin edetessä tein kyselylomaketulosten arvioimisen jälkeen konspektimallistoa varten selkeämmin kohdistuvan directionboardin työasun värimaailmasta ja käyttäjästä.

Käyttäjälähtöisen suunnittelun tavoitteena on ottaa huomioon tänä päivänä käyttäjien toiveet sekä tarpeet. Toisaalta, sopivan tyyliematiikan löytämiseen työasukokonaisuuksille hyödynsin tyyliematiikan tutkimusmenetelmänä benchmark-menetelmää. Tutkimalla aikaisempia kuvataiteilijoiden työasuja ja materiaaleja, joita on ollut käytössä kuvataiteilijoilla, saadaan muun muassa käsitys niiden suorituskyvystä ja toiminnasta. Benchmark-menetelmällä voidaan havaita ja ennakoita tulevat mahdollisuudet, arvioida potentiaali sekä kilpailevat tuotteet ja työstää työasukokonaisuuksien suunnittelua kohti relevantteja ja realistisia asukokonaisuuksia (Mehlman 2024).

Tyyliematiikan voi purkaa kahteen sanaan, josta lähdinkin tiedonhakuun ymmärtääkseni, mitä on tyyliematiikka. Tyyli vaatetuksessa on huomio ajasta sekä ilmiöistä, joita on elänyt tai elää. Tyyllillä henkilö voi ilmaista hyvinkin yksityiskohtaisesti ja omaleimaisesti itseään sekä omaa, ei niin syvällistä, vallitsevaa yleisilmaa, joka on muille havaittavissa oleva asia, kuten ammattimainen ulkomuoto. Maalaustaiteen tekijöistä muutamat ovat verbalisoineet kyselyissä vihdoinkin saavansa omanlaisensa työasumalliston.

Tyyllillä voidaan hyvinkin ilmaista muutakin kuin vain ulkokuorta, ja tutkimuksia analysoidessani on selvää, että suurin osa maalaustaiteen tekijöistä haluaa antaa itsestään asiallisen yleisilmeen. Puutteelliseen työasuun pukeutuessa, tiedostaen tai tiedostamatta, voi olla riski leimautua epäkorrektiksi ja epäsuotuisaksi esimerkiksi työympäristössä (Opetushallitus 2025).

Seuraavaksi olen avannut tematiikkaa adjektiivina sekä temaattista analyysiä. Tematiikalla adjektiivina tarkoitetaan jonkin aiheen kyseistä huomioonottoa (Collins COBUILD Advanced Learner's Dictionary 2025). Käyttäjälähtöisesti olen kiinnostunut luomaan konseptimalliston, joka todellakin vastaa aidosti aikaisempia, ominaisia tyylejä maalaustaiteen tekijöistä ja on uskollinen käyttäjilleen. Olen kuvaillut vaatekappaleita, joita maalaustaiteen tekijät käyttävät, ja aikaisemmista maalaustaiteen vaatekappaleista olen ylevöittänyt käyttäjälähtöisen suunnittelun periaatteiden avulla loppukäyttäjille konseptimalliston, joka vastaa heidän tyyliään ja on enemmän funktionaalinen.

Tyyli on se asia, jota haluan tutkia varmistaakseni, että otan huomioon maalaustaiteen käyttäjät. Tyyliematiikan tulkinnalla saan luotua konseptimalliston, joka on omalaisensa, loppukäyttäjän näköinen. Temaattinen analyysi on laadullinen tutkimusmenetelmä. Temaattinen analyysi on hyödyllinen menetelmä tutkimuksessa, jossa pyritään ymmärtämään ihmisten näkemyksiä, mielipiteitä, tietoa, kokemuksia tai arvoja laadullisesta aineistosta (McLeod 2024).

Tutkin erilaisia kirjoja, joissa oltiin valokuvattu maalaustaiteen tekijöitä. Taidemaalari Marika Mäkelällä on yllään maalintahraamat, harmaat collegehousut (Vekkeli & Vainionpää 2010, 72). Taidemaalari Anna Retulaisella on yllään maalintahraamat farkut (Vekkeli & Vainionpää 2010, 100).

Viimalotta Olivia Schafhauser on taidemaalari ja kuvataiteilija. Hänellä on tuolin nojalla tummansininen, pitkähihainen suojatakki. Suojatakki on kauttaaltaan maalintahraama edestä sekä sivuista. Takista näkyy vain toisen puolen hiha, joka vaikuttaisi olevan tahraamaton. Kengät ovat maalintahraamat (Vekkeli & Vainionpää 2010, 110).

Katja Tukiainen, joka on muun muassa kuvataiteilija, taidemaalari ja sarjakuvataiteilija (Kuvataiteilijamartikkeli), hänellä on yllään siniset, maalintahraamat haalarit (Vekkeli & Vainionpää 2010, 126). Kuvataiteilija Fanny Tavastila, joka on muun muassa opiskellut Taideyliopiston Kuvataideakatemiaan maalaustaiteen osastolla, hänellä on yllään maalintahraama kauluspaita (Tukiainen & Keltanen 2018, 20, 21, 29). Venny Soldan on kuvannut lyijykynäpiirustuksessaan taiteilijatoveria, joka maalaa esiliina yllään (Konttinen 2008, 186).

Maalaustaiteen tekijöille ei ole kauheasti valinnanvaraa valitessaan työasua. Maalaustaiteen henkilöt soveltavat eri ammattialojen työasuja, mutta niissä on kuitenkin puutteita. Taiteilijoille eksklusiivisesti suunnattua ammattiasua ei ole saatavilla Suomesta. Työvaatteiksi on sovellettu myös esimerkiksi maalarin työvaatteita ja eri ammattialojen oheistuotteita.

Kyselyiden perusteella maalaustaiteen tekijöillä on kuitenkin aivan omanlaiset, ammattialansa työkohtaiset tarpeet työasulle. Kyselyiden vapaissa kommentteissa tuli ilmi, että funktionaalisemmalle työasulle olisi tarvetta, ja osa loppukäyttäjistä oli mahdollisesti kiinnostuneita ostamaan työasun (Liite 2, Liite 3).

Tässä opinnäytetyössä olen suunnitellut relevantin konseptimalliston, jonka työvaatetuksen suorituskyvyssä loppukäyttäjille on otettu huomioon loppukäyttäjän tarpeet ja toiveet paremmalle työasulle. Suomessa toimivien työvaateyritysten vertailutaulukosta näkyy, että kolme kuudesta työvaateyrityksistä olisi kiinnostuneita ottamaan valikoimiinsa kuvataiteilijoille suunnatun työasumalliston (Taulukko 1). Osan yritysten mahdollisen kiinnostuksen vuoksi koen, että maalaustaiteen tekijöille voisi olla potentiaalia saada eksklusiivisesti näille osalle kiinnostuneista yrityksistä työasumallisto työvaateyrityksien valikoimiin.

5 TAUSTOITUS - Työasujen ja omien vaatteiden vertailu maalaustaiteilijan työssä

Maalaustaiteilijoilla on perinteisesti tapana käyttää vanhoja, jo poistoon meneviä vaatteita työskentelyyn. Tämä on käytännöllistä, sillä maalaaminen on sotkuista työtä, ja värien sekä liuottimien roiskeet tekevät vaatteista nopeasti käyttökelvottomia muuhun tarkoitukseen. Vanhojen vaatteiden käyttäminen on myös taloudellisesti järkevää, sillä niistä ei tarvitse maksaa erikseen, ja ne voidaan kierrättää maalauskäyttöön ennen lopullista hävittämistä. Lisäksi tuttu ja mukava vaatetus voi lisätä työskentelymukavuutta ja antaa vapauden olla välittämättä ulkonäöstä tai sotkusta.

Toisaalta erillinen, tarkoitukseen suunniteltu työasu voisi tuoda maalaustaiteilijan työhön enemmän toiminnallisuutta ja ammattimaisuutta. Suunniteltu työasu voisi tarjota parempaa työskentelymukavuutta käytännöllisten taskuratkaisujen ja pehmustettujen osien avulla. Lisäksi ergonomia ja liikkumisen vapaus voidaan huomioida suunnittelussa paremmin kuin satunnaisissa, eri tarkoituksiin hankituissa vaatteissa. Oikeanlaisen työasun avulla voidaan myös erottaa työ ja vapaa-aika selkeämmin, mikä voi auttaa työskentelyssä ja ammatti-identiteetin rakentamisessa.

Käyttäjälähtöisesti tarkasteltuna suurin haaste työasulle on kuitenkin juuri sen kilpailu omien vaatteiden kanssa. Yksi taiteilija toi esille ajatuksen: ”Hieno idea, todella tarpeen, mutta kannattaa miettiä tarkkaan se, että miten argumentoidaan se, että suurin kilpailija on omat vaatteet? Ja ne on aika edullisia, kun käyttää poistoon muutenkin meneviä vaatteita.” Tämä nostaa esiin olennaisen kysymyksen työasun tarpeellisuudesta ja sen arvosta suhteessa sen mahdolliseen hintaan. Työasun täytyy tarjota jotain sellaista, mitä omat vaatteet eivät – olipa kyseessä parempi suoja, mukavuus, toiminnallisuus, tai jopa inspiraatiota tukeva tyyli ja muotoilu.

Lisäksi eräs taiteilija mainitsi, että hän on yksinkertaisesti leikannut farkkujensa lahkeet saksilla pois. Hän ei tarkentanut, oliko syynä kesäajan lämpö vai halu lisätä liikkuvuutta. Vaikka tämä voi olla käytännöllinen ja edullinen ratkaisu, se ei välttämättä edistä ammattimaisuutta tai huoliteltua ulkoasua. Toisaalta, jos tällainen ratkaisu on taiteilijalle itselleen toimiva ja riittävä, ei ole syytä kyseenalaistaa sen käyttökelpoisuutta työasuna.

Lopulta valinta omien vaatteiden ja erillisen työasun välillä riippuu taiteilijan omista tarpeista, työskentelytavoista ja arvostuksista. Jos työasu pystyy aidosti helpottamaan arkea ja parantamaan työskentelyolosuhteita, se voi olla perusteltu sijoitus ja auttaa nostamaan maalaustaiteilijan työtä entistä ammattimaisemmalle tasolle.

Aiemmin olen kehittänyt prototyypin työtakista, jota testattiin maalaustaiteen työskentelyssä. Tämä työtakki valmistui aikaisemmalla ammattikorkeakoulun kurssilla. Havannointikuva 1. Havannointikuva 2. Työtakki oli musta ja valmistettu pellavakankaasta. Siinä oli huppu sekä useita spesifejä taskuja. Takissa oli ylhäältä ja alhaalta avautuva vetoketju, ja lisäksi siihen oli suunniteltu paikka kulkulätkälle tai nimilätkälle.

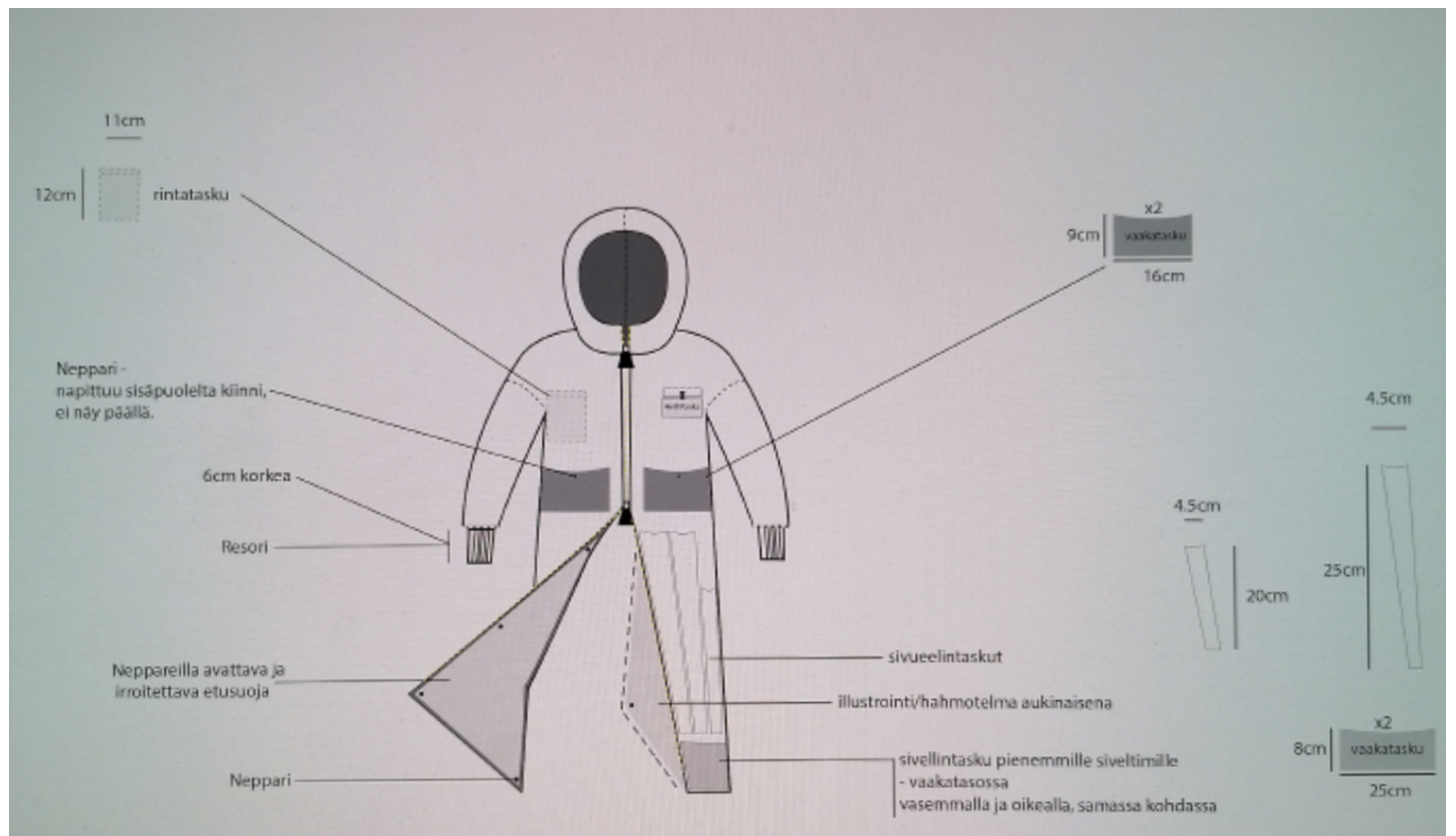
Työtakkia testasi Aalto-yliopiston kuvataidekoulun opiskelija, joka antoi palautetta käytön aikana. Hän totesi, että huppu ei välttämättä ole tarpeellinen ja että taskujen koon tulisi olla huomattavasti suurempia. Muutoin hän piti väriä, materiaalia, tyyliä ja mallia onnistuneina. Käyttäjätestin jälkeen, henkilökohtaisessa tapaamisessa koulun tiloissa, tein havainnon, että käyttäjä oli myös selvästi ilahtunut työtakista, vaikka kyseessä oli vasta prototyyppi. Prototyypin käyttäjätulosten jälkeen muokkasin konseptityöasumallistoa käytännöllisemmäksi. Työtakin annoin käyttäjälle lahjaksi käyttäjätestiin osallistumisesta.

Työasu prototyyppi: Maalaustaiteilijan toiminnallinen työtakki

Havainnointikuva 1: Prototyypissä yhdistyvät käytännöllisyys ja tyylikkyys – pellavakankainen työtakki hupulla, taskuilla ja säädettävällä vetoketjulla, suunniteltu maalaustaiteilijan tarpeisiin. Käyttäjättestissä saatu palaute ohjasi jatkokehitystä kohti entistä toimivampaa mallia.

Työasu prototyypin tasokuva: Maalaustaiteilijan toiminnallinen työtakki

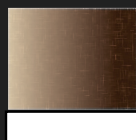
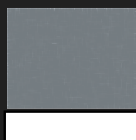

Havainnointikuva 2: Tasokuva työtakin prototyypistä, jossa näkyvät takin suunnittelun keskeiset ominaisuudet ja taskujen mitat. Kuvassa on selkeästi esitelty työtakin käytännölliset yksityiskohdat, kuten huppu, vetoketjut, kulkulätkälle paikka ja taskut.

6 KONSEPTITYÖASUMALLISTO

DIRECTIONBOARD

VÄRIT | PUUVILLA | PELLAVA | MUU MATERIAALI

OLENNAISET

FUNKTIONAALISUUS

JOUSTAVUUS

HENGITTÄVYYS

HELPPOKÄYTTÖISYYS

PESUNKESTÄVÄ

UNISEX

SUOJATTAVAT KOHDAT:

vartalon etumus

edestä käsivarret

etureidet

pepun kohta

TYYLIKÄS

HYVÄN NÄKÖINEN

JULKISET TAPAHTUMAT

TILAISUUDET

TAPAAMISET

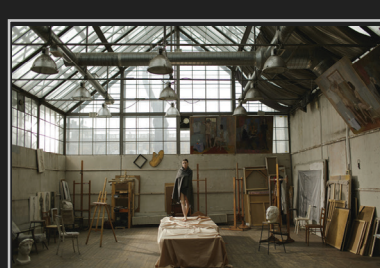
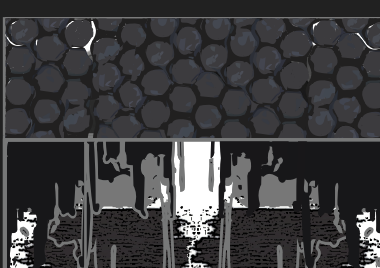
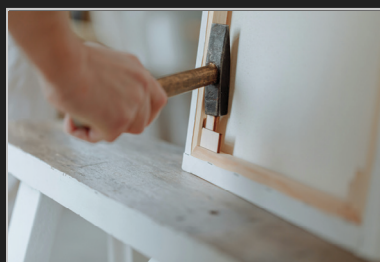
VAATEKAPPALEET, JOTKA OLTAVA:

housut

pitkähihainen paita

suojatakki

haalari

Directionboard-konseptissa on esitelty värikartta, design elementtejä, materiaalit sekä työasumalliston keskeiset ominaisuudet kuten hengittävyys, joustavuus ja suojattavat kohdat. Kuvissa korostuvat maalaustaiteen ympäristö ja julkiset tapahtumat. (Kuvat: Pexels.)

Pitkähihainen työpaita

Työhousut

Työhaalari/Suojapuku edestä

Työhaalari/Suojapuku takaa

Edustustakki

Edustushousut

7 Loppupäätelmä ja yhteenveto

Tässä opinnäytetyössä on käsitelty maalaustaiteilijoiden työasujen tarpeita ja suunniteltu käyttäjälähtöinen konseptityöasumallisto, joka vastaa heidän työskentelyyn liittyviin haasteisiin. Työn uskottavuutta tukee sen perusteellinen taustatyö, joka on koostettu laajasta ja monipuolisesta lähdeaineistosta. Hyödyksi on otettu eri alojen kirjallisuutta, artikkeleita ja virallisia asiakirjoja, kuten valtioneuvoston julkaisuja. Tällainen taustatyö varmistaa, että tutkimus on perusteellinen ja tieteellisesti uskottava.

Opinnäytetyön tutkimustehtävään vastattiin onnistuneesti, ja esitetyt kysymykset saivat selkeät vastaukset. Työasumalliston suunnittelussa ja sen käyttäjälähtöisyydessä onnistuttiin hyvin. Kyselyiden ja haastattelujen perusteella maalaustaiteilijat ilmaisivat selkeästi toiveensa työasujen suhteen, ja suunniteltu konsepti täytti nämä tarpeet. Työskentelytavat ja vaatetukseen liittyvät toiveet, kuten suojattavat kohdat ja käytännöllisyys, olivat keskiössä. Erityisesti taiteilijoiden halu tuoda ammatti-identiteetti esiin omilla vaatteillaan on ilahduttavaa ja tukee suunnitelman toimivuutta.

Vaikka suurin osa tutkimuksesta onnistui, jäi kuitenkin muutamia osia, joissa ei saavutettu täydellistä tavoitetta. Esimerkiksi, toivottiin enemmän havainnointitutkimuksia ja henkilökohtaisia tapaamisia taiteilijoiden kanssa, mutta valitettavasti saatiin vain yksi henkilökohtainen tapaaminen. Tämä jäi puutteelliseksi verrattuna siihen, mitä olisi haluttu oppia taiteilijoiden päivittäisistä työskentelytavoista ja vaatetustarpeista.

Tutkimusmenetelmät ja lähteet on esitelty avoimesti, mikä takaa työn uskottavuuden. Käyttäjälähtöinen lähestymistapa on ollut keskeinen tekijä työn luotettavuudessa.

Kyselyt ja haastattelut taiteilijoiden kanssa antoivat suoraa ja arvokasta tietoa työvaatteiden tarpeista ja toiveista. Haastattelut ja kyselyt tukivat teoreettista taustaa, ja olivat keskeisessä roolissa sen määrittämisessä, minkälaista työasua taiteilijat kaipaivat. Kyselyiden ja haastattelujen perusteella tiedetään, että taiteilijat kaipaavat toimivampaa työasua, mutta itse kokemusten saaminen työskentelystä ja käyttäjien tuntemuksista jäi osittain vajaaksi.

Kokonaisuudessaan työ on onnistunut hyvin, ja suunniteltu konseptityöasumallisto vastaa taiteilijoiden tarpeita. Työvaateyrityksiltä saadut palautteet ja näkemykset olivat arvokkaita, sillä ne valottivat teollisuuden näkökulmaa maalaustaiteilijoiden työasuista ja toivat esiin sen, että taiteilijoiden työasun tarve ei välttämättä täytä tuotannollisia vaatimuksia.

Tutkimusprosessin aikana sain selkeän kuvan siitä, että maalaustaiteilijat kaipaavat juuri sellaista räätälöityä työasua, jota en itse ollut alun perin osannut täysin ajatella. Työn jatkuminen voisi siis olla tarpeellista, erityisesti maalaustaiteilijoiden arjen ja työskentelytavan syvällisemmän ymmärtämisen osalta.

Tutkimuksen seuraava askel voisi olla taiteilijoiden työskentelytavoista ja työvaatekäytännöistä syvällisempi havainnointi ja haastattelujen laajentaminen. Tällainen jatkotutkimus voisi auttaa kehittämään työvaatemallistoa entistä tarkemmin taiteilijoiden arkea ja ammatillisia tarpeita vastaavaksi.

Työn loppupäätelmä on se, että konseptityöasumallisto, jonka luominen oli opinnäytetyöni päätavoite, on onnistunut vastaamaan taiteilijoiden tarpeisiin. Haastatteluista ja kyselyistä saadut vastaukset osoittavat, että maalaustaiteilijat kaipaavat enemmän funktionaalisia ja ammattimaisia työvaatteita, mutta haasteena on silti niiden taloudellisuus ja omien vaatteiden kilpailu työasujen kanssa. Tämä tutkimus on auttanut luomaan perustan sille, kuinka työvaatemallisto voisi vastata taiteilijoiden tarpeisiin ja tukea heidän ammatti-identiteettiään.

LÄHTEITÄ JA KIRJALLISUUTTA

PAINETUT LÄHTEET

Aaltola, J & Valli, R. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. 1. Uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hyysalo.2009. Käyttäjä tuotekehityksessä. tieto, tutkimus, menetelmät . Taideteollinen korkeakoulu. Helsinki. Otava.

Konttinen , R. 2008. Naistaiteilijat Suomessa. Helsinki: Tammi.

Tukiainen, M. & Keltanen, K. 2018. Luova tauko. Helsinki: Cozy Publishing.

Vekkelä, P. & Vainionpää, I. 2010. Suomalaisia nykyaikaisia taiteilijoita lähikuvassa. Porvoo: WS Bookwell Oy.

STANDARDIT

EN ISO 13688. 2014. Suojausvaatetuksen yleiset vaatimukset. Suomen Standardisoimisliitto.

SÄHKÖISET LÄHTEET

Collins. Defenition of "thematic". Viitattu 14.1.2025. Saatavissa: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/thematic>

Interaction Design Foundation. User Centerd Design (UCD). Viitattu 22.3.2024
Saatavissa: <https://www.interaction-design.org/literature/topics/user-centered-design>

Kontio, R. 2025. Suomalainen taiteilija häpeää ammattiaan. Viitattu 9.3.2025. Saatavissa <https://riikkakontio.fi/2023/12/26/suomalainen-taiteilija-hapeaa-ammattiaan/>

Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore 2023. TAITEILIJANA SUOMESSA: AMMATTITAITEILIJAT SUOMESSA VUONNA 2019. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa https://www.cupore.fi/wp-content/uploads/migrated-assets/tiedot/tietokortit/taiteilijan_suomessa_tietovihko23_sivuina.pdf

Kuvataiteilijamartikkeli. Taiteilijan Katja Tukiaisen perustiedot. Viitattu 12.06.2024.
Saatavissa <https://kuvataiteilijamartikkeli.fi/taiteilija/katja-tukiainen>

McLeod, S. 2024. Thematic Analysis: A Step by Step Guide. ©Simply Psychology. Viitattu 14.1.2025. Saatavissa: <https://www.simplypsychology.org/thematic-analysis.html>

Melhman, S. 2024. What Is Benchmarking: The Ultimate Guide. Similarweb. Viitattu 12.06.2024. Saatavissa <https://www.similarweb.com/blog/research/business-benchmarking/ultimate-guide-benchmarking/#:~:text=How%20do%20you%20do%20benchmarking%3F%201%201.%20Plan,4%204.%20Implement%20...%205%205.%20Monitor%20>

Nicholas. 2023. Changestry. Timeless Clothes: A Guide to Investing in Classic Pieces That Will Never Go Out of Style Viitattu 21.3.2025. Saatavissa <https://changestry.com/timeless-clothes>

OKM 2017 Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20. Viitattu 29.4.2024. Saatavissa <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79811/okm20.pdf>

Opetushallitus 2025. Tekstiilikulttuurit ja minä. 07.1.2025. Saatavissa <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tekstiilikulttuurit-ja-mina/1-lempivaate/mina-tyyli-muoti-ja-lempivaate>

Proakatemia. Benchmarking oppimisprosessina. Viitattu 22.4.2024 Saatavissa <https://proakatemia-esseepankki.tuni.fi/benchmarking-oppimisprosessina/>

Sangster, E 2024. What actually constitutes a timeless piece?Muoilehden artikkeli. Viitattu 21.3.2025. Saatavissa <https://harpersbazaar.com.au/how-to-spot-timeless-clothes/>

Suomen Taiteilijaseura. Kuvataiteen toimiala. Viitattu 15.4.2024. Saatavissa: <https://www.artists.fi/fi/edunvalvonta/kuvataiteen-toimiala>

Taiteilijan työsuojelu. Yleistä suojautumisesta. Viitattu 12.4.2023 Saatavissa <http://taidetyosuojelu.net/suojautuminen/yleista-suojautumisesta/>

The Mayfield Handbook of Technical & Scientific Writing. Design and Decision Criteria. Viitattu 20.5.2024. Saatavissa <https://www.mit.edu/course/21/21.guide/designcr.htm>

Työterveyslaitos. Suojavaatetus. Viitattu 22.3.2024 Saatavissa <https://www.ttl.fi/teemat/tyoturvallisuus/henkilonsuojaimet/suojainten-valinta-ja-kaytto/suojavaatetus>

Valtioneuvosto 2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018. Taiteen yhteiskunnallinen merkitys tunnustettava, rahoitusta kasvatettava ja taiteilijan työ ammattina tunnustettava. Viitattu 21.3.2025. Saatavissa <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/taiteen-yhteiskunnallinen-merkitys-tunnustettava-rahoitusta-kasvatettava-ja-taiteilijan-tyo-ammattina-tunnustettava>

HAASTATTELUT

Alanen, K. Toimitusjohtaja. Standa. Haastattelu 24.4.2024

Antti. 2025. Osastopäällikkö. Power finland Oy. Haastattelu 16.12.2025

Asiakaspalvelun edustaja. 2023. Asiakaspalvelu. Suomalainen Kirjakauppa Oy. 2023. Sähköpostitiedustelu 16.11.2023.

Jurvanen, N. Area sales manager. Image Wear. Haastattelu 30.4.2024

Lodenius, N. Manager, sales support. Image Wear. Haastattelu 29.4.2024

Ukko, L. 2024. Marketin manager. Medanta Oy. Haastattelu 29.5.2024.

Vähä-Antila, P. Työvaateasiantuntija, Myyntijohtaja. Hejco. Haastattelu 21.5.2024

KUVAT

KANSIKUVA - Lähde

Yaoyaoyao5yaoyaoyao. 2016. Buttons cotton and linen fabric. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://pixabay.com/photos/buttons-cotton-and-linen-fabric-1747652/>

DIRECTION BOARD - Lähteet

Dilli, S. 2024. Young Man in a Brown Leather Jacket Standing by the River. Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/young-man-in-a-brown-leather-jacket-standing-by-the-river-20232810/>

Dantès, E. 2020. Woman in Beige Blazer and Gray Pants Standing Beside Glass Railing while Posing at the Camera. Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/woman-in-beige-blazer-and-gray-pants-standing-beside-glass-railing-while-posing-at-the-camera-4343209/>

Thirdman. 2021. Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/man-hands-art-creative-6732222/>

Thirdman. 2021. A man showing a woman a framed canvas. Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/a-man-showing-a-woman-a-framed-canvas-6732232/>

Tankilevitch, P. 2020. A Person Wiping the Frames Hanging on the Wall Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/a-person-wiping-the-frames-hanging-on-the-wall-4440607/>

Claire, R. 2020. Young tattooed male artist creating painting in studio. Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/young-tattooed-male-artist-creating-painting-in-studio-5490278/>

Studio, C. 2020. A Serious Man Painting On a White Cardboard. Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/a-serious-man-painting-on-a-white-cardboard-3779014/>

Studio, C. 2020. Woman Covering Her Body On Black Linen. Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/woman-covering-her-body-on-black-linen-3778571/>

Studio, C. 2020. A Woman in Brown Tank Top Taking a Video. Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/a-woman-in-brown-tank-top-taking-a-video-6964862/>

Bertelli, M. 2019. Photo of a Man Holding Video Camera. Viitattu 05.02.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/photo-of-a-man-holding-video-camera-2608519/>

Crew, L, M. 2021. Person Measuring a Picture Frame Using Tape Measure Viitattu 05.2.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/photo/person-measuring-a-picture-frame-using-tape-measure-8784734/>

MOODBOARD - Lähteet

Hoopes, K. 2016. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/2258795/>

Kunuk, S. 2025. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/taiteilija-maalaa-kirkkain-varein-studiossa-30548780/>

Miller, V. 2019. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/taide-luova-maalauhuone-3547625/>

Murphy, S. 2016. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/1203998/>

Muškić I. 2009. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/691710/>

Pixabay. 2016. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/puu-kynat-varikas-chrome-159644/>

Rossoshanska, A. 2024. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/mies-luova-abstrakti-taiteilija-20511246/>

Shkraba, A. 2019. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://www.pexels.com/fi-fi/kuva/nainen-maalaa-kankaalle-4442095/>

Zydd, D. 2017. Viitattu 19.3.2025. Saatavissa <https://pixabay.com/fi/illustrations/t%C3%A4hti-kaareva-saumaton-kuvio-2720919/>

LIITTEET

LIITE 1.

Google Forms Alkukyselylomake LAB - Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sekä henkilökunnan yhteiseen sosiaalisen median alustalle.

LIITE 2.

Google Forms syvennetympi jatkokyselylomake eri tahojen kuvataiteilijoille (ammattikoulu, korkeakoulu), jotka tekevät maalauksia tai harjoittavat taiteellista taidemaalausta.

LIITE 3.

Jatkohaastattelukysymykset kuvataidealan (maalaustaide) ammattilaisille.

LIITE

Havannointikuva 1, 2.

LIITE 1. Google Forms Alkukyselylomake monivaihtoehto -valinnoilla ja yhdellä vapaasti valinnaisella kommenttikentällä. Vastanneita 53.

Kysymykset:

1. Kuinka usein teet maalauksia tai harjoitat taiteellista taidemaalaamista?
2. Jos olet joskus työskennellyt taiteellisilla maaleilla, niin miten suojasit vaatteesi? Esim. akryylit, öljymaalit, pigmentit, liuokset yms.
3. Mitä olet nähnyt taiteilijoiden käyttävän päällään maalatessa vapaa-ajalla?
4. Mitä olet nähnyt taiteilijoiden käyttävän päällään työajalla?
5. Minkä värinen taidemaalarin työasu olisi mielestäsi ajaton ja unisex?
6. Mitä työvaatteita taidemaalarit käyttävät?
7. Halutessasi voit kirjoittaa vapaasti kommenttikenttään.

LIITE 2. Google Forms syvennetympi jatkokyselylomake eri tahojen kuvataiteilijoille monivaihtoehto -valinnoilla ja yhdellä vapaasti valinnaisella kommenttikentällä. Vastanneita 65.

Kysymykset:

1. Kuinka usein teet maalauksia tai harjoitat taiteellista taidemaalamista?
2. Jos olet joskus työskennellyt taiteellisilla maaleilla, niin miten suojasit vaatteesi? Esim. akryylit, öljymaalit, pigmentit, liuokset yms.
3. Mitä lisävarusteita/asusteita haluaisit taidemaalarin työasumallistoon?
4. Mitkä ominaisuudet ovat tärkeimmät taidemaalauksen työasussa/työasuissa?
5. Minkä värinen taidemaalarin työasu olisi mielestäsi ajaton ja unisex? Minkä värisen/värisiä työasuja toivoisit itsellesi tai työtehtäviisi?
6. Saako sinua haastatella tai tulla tapaamaan koskien työasumalliston suunnittelua? Voit laittaa vastauskenttään sinulle sopivan yhteystiedon ja otan sinuun myöhemmin yhteyttä.
7. Halutessasi voit kirjoittaa vapaasti kommenttikenttään.

LIITE 3. Jatkohaastattelukysymykset sähköpostitse kuvataidealan (maalauksista) ammattilaisille.

Kysymykset:

1. Mikä/mitkä kehon osat tarvitsevat eniten suojaamista työskentelyssä?
2. Miten lämpötilat tai eri työvaiheet vaikuttavat työasujen valintoihin? Kuumuus, kylmyys, kemikaalit yms. Vaihdatko tai haluaisitko vaihtaa työvaiheiden välillä työasua?
3. Mistä olet hankkinut nykyisen työasusi/työasut?
4. Koetko, että taiteellisessa työskentelyssä tarvitsisit vettähyllivää, likaa hylkivää pintaa johonkin työvaatteen osaan?
5. Onko suojavaatteiden ominaisuuksille tarvetta jossain osissa työasua esim. palosuojattu vaate/materiaali, pakkasajan suojatakki, lumipuku tms?
6. Toivoisitko työasuun integroitua teknologiaa, älyvaateteknologiaa? Minkälaista?
7. Haluaisitko työasuun mahdollisuuden lisätä ja irroittaa koristetta, ornamenttiikkaa jne? Minkälaista?
8. Millä tavoin haluaisit informoida työasussasi identiteettisi, nimesi, työnimikkeesi tms?
9. Työvaatteissasi, peitätkö vartaloasi jotenkin säädyllyisistä syistä?
10. Halutessasi kerro vapaasti toiveistasi tai mielestäsi ehdottomasti välttämättömistä ominaisuuksista kuvataiteilijan työasuun?

Kiitokset

LAB-ammattikorkeakoulu
Minna Cheung
Susanna Björklund
Heikki Saros
Tuuli Ruokolainen-Pursiainen
Tarja Taurula
Jaana Loipponen

OMISTETTU RAKKAAN KOIRANI MUISTOLLE, CHIQULLE.

2012-2025